

สะตอพันธุ์ตง. 4

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ – สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กทม. 10900
โทรศัพท์ 025792759

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

จากการสำรวจและคัดเลือกสะตอที่ให้ผลผลิตนอกฤดู จากแหล่งปลูกของเกษตรกรต่าง ๆ ในภาคใต้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 – 2543 ทำการบันทึกประวัติพันธุ์ ในการให้ผลผลิตนอกฤดูจำนวน 118 สายต้น (clone) พบว่า มีสะตอข้าวที่ผ่านการคัดเลือกการให้ผลผลิตนอกฤดูจำนวน 12 สายต้น และนำพันธุ์เหล่านี้มาขยายพันธุ์โดยการติดตามปลูกทดสอบเพื่อศึกษาการเจริญเติบโต การให้ผลผลิตนอกฤดู และคุณภาพของผลผลิตในศูนย์วิจัยพืชสวนตรัง ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2544 ถึงปัจจุบัน ซึ่งจากการเปรียบเทียบสายต้นพบว่า สายต้น ตง. 4 เป็นสายต้นที่ดีที่สุด สามารถให้ผลผลิตทั้งในฤดู และนอกฤดูสูง คุณภาพของฝัก และเมล็ดดี สมควรให้เป็นพันธุ์แนะนำของกรมวิชาการเกษตร เพื่อเผยแพร่ให้เกษตรกรปลูกต่อไป

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ประเภทต้น ชื่อไทย สะตอ ชื่อวงศ์ Fabaceae ชื่อวิทยาศาสตร์ *Parkia speciosa* Hassk.
ต้น ไม้ต้น ลำต้นตั้งตรง ทรงพุ่มรุ่ม กิ่งแขนงห่าง มีความสูงประมาณ 6 เมตร
ใบ ใบประกอบแบบขนนก 2 ชั้น (bipinnate) จำนวน 20 – 21 คู่ใบ มีก้านใบ (petiole) ยาว 28 – 29 เซนติเมตร และก้านใบย่อย (petiolet) ยาว 7 – 8 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก ช่อดอกแบบช่อกระจุกแน่น (head) เกิดบริเวณปลายยอด ดอกอ่อน และดอกแก่มีสีเขียว เมื่อดอกบานจะเปลี่ยนเป็นสีเหลือง ดอกมีความกว้างเฉลี่ย 4 เซนติเมตร ยาว 7 เซนติเมตร ประกอบด้วยดอกย่อย 1,600 – 2,100 ดอก
ฝัก ลักษณะฝักตรง และบิดเล็กน้อย มีสีเขียว ความกว้างเฉลี่ย 4 เซนติเมตร ยาวเฉลี่ย 41 เซนติเมตร จำนวนเมล็ดเฉลี่ย 16 เมล็ดต่อฝัก
เมล็ด ลักษณะเมล็ดเป็นรูปไข่ มีสีเขียว น้ำหนักเฉลี่ย 2.5 กรัมต่อเมล็ด
ลักษณะอื่นๆ ระยะเก็บเกี่ยวมีอายุ 45 วัน หลังดอกบาน
ลักษณะเด่น สามารถให้ผลผลิตนอกฤดู

สะตอพันธุ์ตง. 4